

Toespraak 4 mei 2026 – Professoren- en Burgemeesterswijk

Geachte aanwezigen. Dank voor uw komst.

Waar moet ik beginnen.

De wereld is er op dit moment niet zo goed aan toe.

Oorlog, ontevredenheid en een gebrek aan medemenselijkheid. Ondertussen richt de westerse wereld zich op inflatie en allerlei indirecte belangen. Het probleem gaat uiteraard veel dieper dan een hoge prijs bij de pomp.

Vandaag zijn we bijeen om even stil te staan bij het verleden.

Bij de mensen die hebben bijgedragen aan een wereld zonder angst. Die wereld lijkt nu langzaam verder van ons af te raken. De vraag is waarom.

Om dit te begrijpen kunnen we kijken naar het landelijke thema van 4 en 5 mei: “*De geschiedenis begrijpen*”. Dat thema vraagt niet om snelle antwoorden, maar om aandacht. Het vermogen om stil te staan, ook als dat ongemakkelijk is.

Want geschiedenis begint zelden met één groot moment.

Zelden met één plotseling besluit. Meestal gaat het stap voor stap.

Met woorden die verharderen. Met groepen die tegenover elkaar worden gezet.

Met het idee dat het allemaal wel meevalt, tot het moment dat het niet meer meevalt.

Hebben wij dit moment wederom niet al bereikt met elkaar?

Op korte afstand van hier staat het Joods Weeshuis aan de Roodenburgerstraat.

In maart 1943 werden de kinderen en hun begeleiders daar weggevoerd.

Kinderen die hier woonden, speelden en naar school gingen.

Vrijwel niemand kwam terug. Wat leren we hiervan? Zouden we als samenleving weer wegstijgen, of zijn de mensen nu wel dapper en standvastig genoeg om dit tegen te houden?

De meeste verhalen over de hedendaagse oorlogen zijn verhalen van ver weg. Maar wat hier in de straten gebeurde is nog steeds voelbaar. Met de komst van de Stolpersteine is het nu ook zichtbaar. Daar kunnen we dankbaar voor zijn. Ik begrijp zelfs dat er een wachtlust voor is. Het lijkt erop dat mensen meer dan ooit het verleden willen vasthouden, om nooit te vergeten.

Ik ben ook dankbaar voor Koningsdag. Het feest is onze wijk dat voortkomt uit het bevrijdingsfeest. Foto's die op onze wijkwebsite te vinden zijn, laten de bevrijdingsviering van juni 1945 zien. Mensen op straat. Overal versiering. Lachende gezichten. Een collectieve opluchting: het is voorbij. We mogen weer ademen.

De bevrijding in 1945 was geen eindpunt, maar een nieuw begin.

Een samenleving moest opnieuw worden opgebouwd, getreurd werd er om mensen die niet waren teruggekeerd. Ook hier in deze wijk.

De geschiedenis begrijpen betekent dat we die twee beelden samen blijven zien: dat verlies onherstelbaar is én dat vreugde niet vanzelfsprekend is.

Voor veel mensen zijn de oorlogsverhalen niet van huis uit meegegeven. Die begrijpen niet waar de huidige spanningen vandaan komen. Dat herken ik maar al te goed. Bij mijn opa en oma thuis werd er niet over de oorlog gesproken. Juist daarom is herdenken belangrijk. Niet om het verleden vast te zetten, maar om het levend te houden.

Daarom ben ik zo blij met onze werkgroep Wijkgeschiedenis. Wijkbewoners verzamelen kostbare verhalen, ontsluiten foto's en leggen met andere woorden de geschiedenis vast. Niet uit nostalgie, maar uit een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Een verantwoordelijkheid die is samen te vatten als "*vrijheid is mensenwerk*", naar een veel gebruikt thema voor deze dag. Ik vind dat een bruikbare slogan. Vrijheid is iets wat je onderhoudt. Het zit in hoe je spreekt, hoe je kijkt en hoe je reageert als anderen worden buitengesloten.

Daarom is 4 mei geen dag om af te vinken. Het is een moment om opnieuw te beseffen hoe snel het kan schuiven. En hoe belangrijk het is om niet weg te kijken. Deze plek en deze bijeenkomst helpt daarbij. Deze boom is een oorlogsmonument. Hij groeit, maar hij herinnert ook. Daarom komen we hier elk jaar terug. Niet omdat het vanzelf gaat, maar omdat het nodig is.

Ik hoop dat deze samenkomst ons als wijk blijft verbinden.

Niet alleen vandaag, maar ook daarna.

Zodat we hier niet alleen naast elkaar wonen,
maar ons ook verantwoordelijk blijven voelen voor elkaar.

Ik wil u vragen om nu twee minuten stilte in acht te nemen.

Daarna leggen wij een krans en is ieder van u welkom om een bloem neer te leggen.

Dank u wel.